

Speerpunten Energie- en warmtetransitie

Leusden, 21 september 2023,

Tijdens de uitwisseling van 7 september heeft wethouder Kramer gevraagd om input vanuit de fracties inzake het actieplan energie- en warmtetransitie. Die geven we graag. Het CDA wil geen discussies over scenario's en nieuwe doelen (en zeker geen scenario waarin we Parijs loslaten) maar vooral dat de speerpunten uit het coalitie-akkoord voortvarend aangepakt worden. In de bijlage geven we een analyse van de tekst van het coalitie-akkoord met ons commentaar en onze speerpunten **vetgedrukt en schuin**.

Voor ons zijn er nu vier urgente speerpunten:

1. Wijkgerichte opslag (accu en vooral ook warmteopslag), zodat mensen wel extra energie kunnen opwekken (ook omdat andere woningen minder opleveren) en dit per wijk voor de nacht (elektriciteit) en voor de winter (warmte) kunnen opslaan, zonder financieel gestraft te worden (door de afschaffing van de salderingsregeling). Alleen zo blijft investeren in zon-op-dak aantrekkelijk voor de mensen.
2. Aanpassing uitnodigingskader lokale opwek: harde bescherming van het buitengebied tegen bedrijfsmatige opwek, en wegnemen barrières zoals te dure aansluitingen op het net van boerenschuren. NB pas op met taboes: voor het CDA zijn mini-veldjes op/aan bestaande bouwblokken voor lokaal gebruik (mits niet zichtbaar vanaf de weg of vanuit de woonhuizen van de burens) wel bespreekbaar, evenals voor de volgende periode de windmolens langs (uitsluitend) de A28 (mits veilig voor mens en dier).
3. Veel bomen planten, en dat juist ook in de bebouwde omgeving (loofbomen die alleen in de zomer schaduw geven).
4. Wijkgerichte aanpak verder uitwerken, maar met opslag (elektriciteit en warmte). We moeten de lessen die we leren in de eerste wijken betaalbaar uitrollen, door steeds slimmer en efficiënter te worden.

NB Tijdens de coalitie-onderhandelingen was het stimuleren van bewustzijn ook een speerpunt, maar dat bewustzijn is inmiddels enorm gestegen door de gestegen energieprijzen na de inval in de Oekraïne. Helaas zijn de mensen ook weer onzeker geworden door het afschaffen van de salderingsregeling. Speerpunt 1 is daarmee belangrijker geworden dan het bevorderen van meer bewustzijn.

Wij willen dus geen plan met meer scenario's of nieuwe doelen, maar gewoon doen 'wat wel kan.' We hebben wel een informatieverzoek: Het CDA wil graag ruim voorafgaand aan de volgende collegeperiode een beter beeld van wat de nieuwe regeringscoalitie op dat moment wil doen (kernenergie, wind op zee, zon in de woestijn, waterstofinfra?), wat provincie en rijk willen met de A28, en wat er nog nodig is lokaal en wat voor financiële regelingen daarvoor beschikbaar zijn. Dat hebben we nodig als input voor de discussie over windmolens langs de A28, investeringen in bijvoorbeeld geo- of riothermie en het actieplan voor de volgende periode.

Bijlage: Tekst Coalitieakkoord 2022-2026 over Duurzaamheid

Als gemeente dragen wij ook een grote verantwoordelijkheid voor het leefklimaat op onze aarde als geheel en voor het leefklimaat in Leusden, Achterveld en Stoutenburg. Sinds het akkoord van Parijs hebben de wereld, onze rijksoverheid en wij als gemeente de opdracht om in actie te komen om de klimaatverandering te vertragen en waar mogelijk te stoppen. Wij willen daar een serieuze bijdrage aan leveren binnen de kaders die de rijksoverheid stelt. Onze inspanning voor de energietransitie en klimaatadaptatie blijft daarom minstens even groot als in de afgelopen periode. **[Commentaar CDA: dus geen scenario's verkennen waarin we vrijwel niks doen en Parijs negeren]**. Tegelijk realiseren wij ons ook dat de transitie haalbaar en betaalbaar voor onze inwoners moet zijn of gaan worden.

Wij omarmen de waarde van ons buitengebied. Dit mag niet bedreigd worden door grootschalige en industriële opwek van duurzame energie. Wij kiezen ervoor dit leefklimaat voor onze inwoners en onze bezoekers te beschermen. De biodiversiteit, landbouw en schoonheid van dit gebied dragen bij aan de mentale en fysieke gezondheid van mensen. En daar willen wij met z'n allen zuinig op zijn.

Door de verstopping van het energienetwerk, met een ander woord netcongestie genoemd, zijn grootschalige zonneweides en windturbines de komende periode **[Commentaar CDA: dus niks uitsluiten voor de volgende periode]** niet realistisch. De dan opgewekte stroom kan nergens heen en staat meer gewenste vormen van opwek in de weg. De focus wordt verlegd naar maatregelen waar wij komende jaren het meeste resultaat van verwachten. **[Speerpunt 1: opslag:]** Inzet op bijvoorbeeld lokale opwek voor lokaal gebruik en energie- en warmteopslag zijn hard nodig. Al deze grote opgaven vereisen grote inzet. Wij geloven dat innovatie en maatwerk daarbij hét verschil gaan maken.

Daarom spreken wij het volgende af:

- Wij willen extra inzetten op het verleiden en belonen van inwoners die bijdragen aan de verduurzaming. De energie- en warmtetransitie begint met bewustwording en beperken van gebruik. **[Geen speerpunt meer: de oorlog in Oekraïne heeft de energieprijzen en het bewustzijn enorm aangejaagd; probleem nu is het afschaffen van de salderingsregeling]**
- Wij zetten in op het -zoveel als mogelijk- wegnemen van barrières en drempels, zodat eigenaren de energie- en warmtetransitie van hun woningen, kantoren en bedrijven maximaal kunnen oppakken. **[Speerpunt 2: In de vorige periode heeft de fractie bijvoorbeeld opgemerkt hoe bijzonder duur het gemaakt wordt om een boerenschuur met zonnepanelen aan te sluiten op het net.]**
- Wij zetten in op zon op dak én vlak. Er is nog veel ruimte in de versteende omgeving van de gemeente Leusden om te gebruiken voor energieopwekking. Denk aan op daken, aan muren, op geluidschermen, boven parkeerplaatsen en aan randen van bedrijfsterreinen. Hierbij willen wij manieren vinden om het aantrekkelijk te maken om de maximale oppervlakte te gebruiken, in plaats van slechts dat deel dat voor de eigen elektriciteitsbehoefte nodig is. **[Speerpunt 1: met het bestraffen van terugleveren als de zon teveel schijnt(!), is omzetting in lokale warmteopslag voor de winter alleen maar belangrijker geworden; ook accu's voor de nacht maar die zijn milieuvervuilend]**

- Wij kunnen het als gemeente Leusden niet alleen. Soms hebben wij de kennis (nog) niet in huis en soms gaan wij er niet over. Daarom zetten wij in op een constructieve en effectieve samenwerking met de logische samenwerkingspartners. Dit zijn bijvoorbeeld buurgemeenten, de Provincie en instellingen en bedrijven. **[Geen speerpunt voor deze periode, maar wel de reden waarom we constructief willen mee-onderzoeken met A28/OER]**
- Daarnaast gaan wij een actieve rol pakken op de beïnvloeding van landelijk beleid en versterken daarmee onze succesvolle inzet op het binnenhalen van cofinanciering bij Provincie, Rijk en Europa.
- Wij willen de kracht van de natuur en landbouw gebruiken om CO₂ op te slaan en tegelijk zo onze groene kwaliteiten versterken. **[Speerpunt 3: bomen planten]** Wij gaan daarom een groot aantal extra bomen planten en inzetten op groene gevels. Hiermee verlagen wij de hittestress in de bebouwde omgeving.
- Nieuwbouw moet minimaal nul-op-de-meter zijn en goed voorbereid zijn op de duurzame mogelijkheden van de nabije toekomst. **[Opnemen in kaders Tabaksteeg en nieuwbouw Achterveld.]** Denk bijvoorbeeld aan bi-directioneel laden en energie- en warmteopslag. Overigens geldt ook hier dat wij -samen met onze bondgenoten- daar waar nodig stevig zullen inzetten op beïnvloeding van beleid en regelgeving.
- Wij willen innovatie de ruimte geven in onze gemeente. Wij denken dan bijvoorbeeld aan lokale energie- en warmteopslag **[Speerpunt 1: nog weer belangrijker geworden vanwege afschaffing salderingsregel en de onzekerheid van bewoners: kies dan ook meer combi-zonnepanelen die ook warmte opwekken]** en isolatie van woningen en bedrijven.
- De stevige inzet op de wijkwarmtetransitie in de wijk Rozendaal is een prima eerste stap. De transitie zullen wij waar mogelijk intensiveren en uitbreiden. **[Speerpunt 4: slimmer de lessen doorgeven. we hebben niet het geld om alle wijken even intensief te begeleiden; het moet dus met elke extra wijk goedkoper worden. Dan levert het ook geld op voor de burgers, want een wijk pak je goedkoper aan dan alle huizen afzonderlijk.]**
- Het Uitnodigingskader Duurzame Opwek passen wij zo aan dat het de waarden van het buitengebied beter beschermt. **[Hoort voor het CDA bij speerpunt 2: Geen grote zonnevelden, geen 'energiebedrijven,' wel ontsluiten van boerenschuren en eventueel mini-veldjes op/bij bestaande bouwblokken, mits niet zichtbaar vanaf de weg of burenen]**
- Het uitgangspunt is dat het huidige beleid voor kleine erfmolens (tot 25 meter ashoogte) op agrarische bouwpercelen ongewijzigd in stand blijft.

De opgave voor duurzaamheid en versterken van onze natuurwaarden wordt door veel factoren beïnvloed. Er zijn veel belanghebbenden, met soms tegengestelde belangen. Er is nieuwe innovatie beschikbaar en nog meer op komst. Er is belemmerende en versterkende regelgeving. Provincie, Rijk en Europa komen met nieuwe doelen en regels. Dat is een forse opgave, maar dat kunnen wij als gemeente Leusden. Dit vraagt om een integrale benadering.

Er komt daarom voor het einde van 2022 een 'Actieprogramma warmte- en energietransitie 2030', waarin integraal gekeken wordt naar wat nodig is, wat kan en wat mogelijk wordt. Dit programma wordt elke twee jaar, of zoveel eerder als nodig is, herijkt. Wat wij vandaag nog niet weten, kan zo snel verwerkt en toegepast worden.